

VARNHAGEN von ENSE gyűjtemény
Berlin, Königl. Bibl.

gyűjtemény magyar vonatkozású
Kéziratok. (Szászadvár, 1912,

p. 460-67)

P. 460

A Königl. Bibliothek kéziratgyűjteménye, — melynek alapját Krasielsky gr. gneseni érsek vitette meg — gazdagabb mint a Varnhagen-féle gyűjtemény, különösen a XVI. és XVII. század híres neveit illetőleg, Varnhagen gyűjteményét életrajz adatok, sajtókezü megjegyzések, képek és nyomtatott emlékek teszik értékesé.

Hasznát azonban csak azóta lehet yenni, a mióta L. Stegmann átnézte a kéziratokat, betűrendben rendezte el s egyszerűsített jegyzéket készített róluk.

A gyűjteményben számos magyar eredetű kézirat van, mely irodalom és történelem szempontjából fontos. Varnhagen sok esetben maga írta a birtokosra a levélíró nevét s annak életvonalhoz adatokat.

A jegyzékben a következők érdekesek a magyar történet-irodalom szempontjából: Almássy Pál egy magyar és egy német levele Pulszkyhoz, London 1851. — Andrássy Gyula gr. (1823—1890) Pulszkyhoz intézett magyar levele, London 1851. — Apponyi Antal gr. (1782—1852) képmása 1847, Mayer metszése. — Batthyány Lajos gr. (1809—1849) Ohme és Müllertől készített képmása. — Batthyány Kázmér gr. (1807—1854) Pulszkyhoz intézett magyar levele, Kutahya (Kutahia) 1850. — Báthory István (1533—1586) néhány parasztbirtok ajándékozása dr. Zacharias Stojusnak, Wilna 1580, latin pergamentokirat (pecsét nélkül). — Böck Károly, magyar származású német költő (1817—1879), 2 levél Varnhagenhoz 1844, 1848. Levél Zabelhoz 1853. levél Schygeshez évszám nélkül. — Belius Mátyás (1684—1749) magyar theologus, Bél Károly András apja, képmása Haidtől. — Bem József (1795—1850) Aleppóban bekövetkezett halálának a híre, 1850; orvosának s hadsegédének tudósítása. — Beöthy Eugen (Ödön), kézirat, London 1850. — Boetticher Lajos (Wien) magyarországi élményeinek följegyzése, Wien 1840. — Brandt Pál (Trencsén), bizonyítvány 1692. — Czetz János ezredes (szül. 1822), magyar nyelvű politikai jellemzés s annak fordítása 1801. — Dernath Lipót gr. cs. kir. kamarás (Kassa), 2 levél Pückerhez 1839. — Eötvös József br. (1813—1871) levele Manhoz, Ostende, 1852. — Esterházy Pál Antal (galánthai herceg, 1786—1866) Kneiseltől készített képmása; levél Bülowhoz, London, 1838, 3 levél Pückerhez évszám nélkül és 1840; aláírás 1840-ból. — Esterházy grófnő levele Pückerhez 1828, s egy

levele Pückler gvüjteményében. — Esterházy Kázmér gr. levele Pücklerhez 1840. — Fessler Ignác Aurél (1756—1839). Róma 206 jegyzet. Levél Heldhez. Berlin 1801; Brockhaushoz. Wolsk 1812. — Festetics Leó gr. (Pest), 6 levél Pücklerhez 1839. — Festetics Betty egy levele. — Gerando (Dégérando) József hr. Franciaországban (1772—1842) néhány szava Magyarországról, ennek másolata 1849-ből. — Glatz Jakab egyházkerületi tanácsos Bécsben és Jenában (1776—1831). Levél Wilmannshoz 1821. Költemény: Süsse Erinnerung an A. Skolka in Pressburg «Bilder süs-verlebter Stunden». — Goedir György, evangélikus theologus Vadusfalván. Latin levél Danzhoz. 1818. — Göröye István, miniszter (1819—1881). Kézirat 1851-ből. — Guyon Mikárd gr. ezredes (1812—1854), 1849-ből való német nyelven írt elmervény. — Haberern Jonathán 2 levele B. v. Arminhoz 1850; 2 levele Varnhagenhez 1850; följegyzések Magyarországról s egy magyar nyelven írott lap, fordítással. — Hohenlohe-Waldenburg-Schillingfürst Sándor herceg, nagyprépost Nagyváradon (1794—1849), Varnhagen jegyzetei róla, 2 levél Kernerhez 1834., 1839, az első másolatban. — Iránvi Dániel, ügyvéd Pesten: magyar levél Pulszkyhoz. Brüsszel 1851. annak megjegyzéseivel. — Juhász (London). Jelentés Pulszkyknak. 1851. — Károlyi Alajos gr. nagykövet Berlinben (1825—1889). Levél Pückler herceghez. 1864. — Katona Miklós, honvédeztredes, magyar levele Pulszkyhoz. 1851. — Kerthely Károly Mária, író (t. k. Benkert, 1824—1882). Varnhagen feljegyzései öt illetőleg s Ed. Kaisertől készített képmása. 1856. 2 kézirat. 10 levél melléklettel Varnhagennek. 1847—56 Berlinből, Wienből, Pestről; levél B. v. Arminhoz évsz. nélkül. Ludmilla Assinghoz, München, 1860; Pückler herceghez, 1861. Magyar népdal, «Den Hut werf auf das Aug' ich mir so wüst» és a «Wie die Sterne, sind die Bursche» cz. dal fordítása. Hársainak nyomtatott jegyzéke. 1856. «Heine in der ungarischen Literatur», újságkivágás 1856-ból. — Klapka György (1820—1892). Lithographált képe; kézirat 1849. — Kosuth Lajos (1802—1894). Magyar levél Pulszkyhoz. Kiutahia 1850. (érvz. 1853) képe. — Liszt Ferencz (1811—1886). Jegyzetek és képmás. 1841. XII. 27. «Liszt am Klavier» fekete papirból kivágva; kézirat, levél Backeracktnéhoz, 1840; 5 levél B. v. Arminhoz 1841—53; az 1842-iki Varnhagen másolata. Levél Zettritznéhoz, 1842; levél Vársthez, 1844; 4 levél Pückler herceghez, 1853 és évsz. nélkül. Pückler másolatával, 1858; levél Schlesingerhez, 1845; emléklap, 1858. Egy Lisztről szóló levél Flachsbergertől, Königsberg, 1848. Újságból kivágva: Liszt's Schüler und Kunstangehörige». 1857. Az Orchesterverein 66dik hangversenyének másora és bírálata, Berlin, 1855 decz.

6-án. Jegyzetek Liszt életrajzához, 1841. — Maillard László, rendőrminister magyar levele Pulszkyhoz, Bazel, 1830. — Maillati János gr. (1786—1853) levele Heckenasthoz, 1839; 3 levél Pückler herceghez, 1840. — Majthényi József hr., politikus, magyar levél Pulszkyhoz, Ostendé, 1851. — Mednyánszky Majos gr. (1784—1844) képmása. — Mészáros Lázár, hadügyminister, (1796—1858), magyar levél Pulszkyhoz, London, 1851. — Petőfi Sándor (1823—1849). A »Magazin«-ban róla szólók kivágása, 1848. — Ernst v. Pffel, porosz tábornok (1779—1860) levél Dembinski tábornokhoz, 1848, s ennek felelete; mindkettő másolat. — Pückler-Muskau gr. levelei Pestről. — Pulszky Ferencz (1814—1897), levél Varnhagenhoz, 1831; Assinghoz, 1868. Felesége, Teréz, levele Varnhagenhoz, 1850 és ennek anyjától, Henriette Waltertől, két levél Pulszkyhoz, 1834, 1850. A gyűjteményben lévő magyar emigránsok levelei Pulszkyhoz várnaki intézetbe. — Pyker János László egyetemi tanár, költő (1772—1847). Képmása Knichubertől, 1842; levél Normayhoz, 1837; Kleist grófnak, 1844; töredék, 1832. — Richel Agost dr. (Pest). Levél egy barátjához, 1844. — Romy Hyacinth pater, magyar író (szül. 1814.). Magyar levél Pulszkyhoz, 1851. — Saphir Zsigmond, író Pesten (1804 v. 1806—1866), levél Pückler herceghez, 1839, annak conceptusával. — Szapáry Auguszta grófnő, szül. Keglevich (szül. 1808.). Levél Pückler herceghez. — Széchényi Lajos gr., titkos tanácsos (1781—1855). Levél Chézyhez 1828. — Széchényi István hr. (1792—1866), 6 levél Pückler herceghez, Pest stb., 1836. — Szemere Bertalan, minister, (1812—1869) Varnhagen jegyzetei. Német levél Campehoz tervezetére vonatkozó megjegyzésekkel, 1851; magyar jelesmondás, 1851; magyar költemény »an das Schiff, welches Napoleons Asche holt«; útságkivágás, 1853, a Kölnische Zeitunghoz intézett írásával. — Tóth Ilona, szül. Baranyay (L'île St. Marguerite stb.), 2 levél Pückler herceghez, 1851. — Teleki László gr. (1811—1861), magyar mondát, Páris, 1851. — Veltheim Röttger gr. (1781—1848) a bábolnai ménésről szóló följegyzései. — Vukovics Sebő, minister; levél Pulszkyhoz, 1850; magyar mondás, 1851. — Wesselényi Miklós (1794—1852). Képmása. (Brandtől lithographálva). — Würde József, magyar énekes (1807—1875). Levél Mad. Baisonhoz, Hamburg, 1849.

KREGAR MÁRIA.